

FINNWATCH

Uutiskirje 1-2/2005

Laatijat: Riikka Halonen, Laura Niskanen, Tove Selin ja Eeva Simola

Sisältö:

Tuoreet julkaisut

- FinnWatchin ja kumppaneiden julkaisut ja keskustelutilaisuudet marras-joulukuussa 2005

Uutisia Maailmalta

- Digimyrkkyjä Afrikkaan
- MetsäBotnian Uruguayn sellutehtaan rahoitus tutkintaan
- Afrikan kultakaivokset tulevat kalliiksi - näinkö myös Suomessa?
- Aasia johtaa ay-oikeuksien loukkauslistaa
- Oikeistolaisista Think Tankeista on tullut osa eurooppalaista politiikkaa
- Kehityskasvatusta lisättävä
- ILO kehottaa kieltämään lapsityövoiman pienkaivoksissa ja -louhoksissa
- Kambodžhan räätälöity tulevaisuus kohti vaurastumista
- Europarlamentin päätöslauselma kehitysmaiden lapsityövoimasta tuli tarpeeseen

FinnWatchin ja yhteistyökumppaneiden tuoreet raportit

- Hallittua kauppaa vai myrkkyyvirtoja kehitysmaihiin? Elohopean vienti ja Suomi. FinnWatch-raportti 1/2005. Marraskuu 2005. Kirj. Riikka Halonen

- Instrumentarium Costa Ricassa. Kehitystä vai kovaa sairaalalaitebisnestä? FinnWatch-raportti 2/2005. FinnWatch ja Kepa ry. Marraskuu 2005. Kirj. Tove Selin, Hanna Maukonen, Eeva Simola

- Indian Attraction. Profitable multinationals as subsidy junkies. FinnWatch-raportti 3/2005. Marraskuu 2005. Kirj. Patrik Oskarsson

- Jättikatkaravut rantautuvat Suomeen - Vientituotannon jäljet jäävät kehitysmaihiin. FinnWatch-raportti 4/2005. Joulukuu 2005. Kirj. Laura Niskanen

Lisäksi maaliskuussa 2005 julkistettiin selvitys Tehtaalla koko elämä. Vuokratyöläisten olot Nokian ja sen alihankkijoiden tehtailla Etelä-Kiinassa. Institute of Contemporary Observation, Kiina; FinnWatch; Kansalaisjärjestöjen vientiluottokampanja. Suomennoksen rahoitti SASK ry FinnWatchin verkostosta.

- sama selvitys netissä myös englanniksi nimellä **Day and Night at the Factory**.

Julkaisut FinnWatchin sivuilla os. www.finnwatch.org

Lisäksi Kansalaisjärjestöjen vientiluottokampanjan Sahalin II - Valaat ja alkuperäiskansat vaarassa -raportista on toistaiseksi julkaistu nettiversio. FinnWatch osallistui kustannuksiin ja etenkin sen Galina Kakkonen auttoi tiedonhankinnassa.

Keskustelutilaisuudet marras-joulukuussa 2005

1) FinnWatch ja Suomen luonnonsuojeluliitto:

Elohopeakauppa, miten se on jatkunut näin pitkään?

Tilaisuus pidettiin keskiviikkona 30.11. Tieteiden talolla. Keskustelemassa olivat mm. Merja Turunen ympäristöministeriöstä, Magnus Nyström Suomen ympäristökeskuksesta, Kai Nykänen Boliden-yhtiöstä ja Esa Savolainen ulkoministeriön kauppapoliittiselta osastolta.

Tilaisuuteen osallistui n. 20 henkilöä ja se sai runsaasti mediajulkisuutta.

Lisätietoja: <http://www.finnwatch.org>

2) FinnWatch ja Kepa: **Kehitystä vai silkkaa bisnestä?**

Instrumentariumin sairaalalaitteenvienti Costa Ricaan

Pidettiin torstaina 1.12. Vanhalla ylioppilastalolla. Alustajina kuultiin Juhani Toivosta ulkoministeriöstä ja Jussi Pakkasvirtaa Kehitysmaatutkimuksen laitokselta. Kommentteja esitti costaricalainen tutkija Florencia Quesada Helsingin yliopistosta.

Tilaisuuteen osallistui lähes 50 henkilöä. Mediassa asiaa uutisoitiin tällä kertaa vähemmän.

Lisätietoja: <http://www.finnwatch.org>

3) Kepa ja FinnWatch: **Indian Attraction - the Cost of Foreign Direct Investments**

Paikalla keskiviikkona 7.12. olivat mm. Indian Attraction -raportin tekijä Patrik Oskarsson Norwichin yliopistosta, Hannu Toivola ulkoministeriöstä ja SITRAn Intia-ohjelman vetäjä Vesa-Matti Lahti.

Tilaisuudessa n. 25 henkilöä, ml. medioiden edustajia. Mm. Helsingin Sanomien englanninkielinen verkkojulkaisu tarttui aiheeseen.

Lisätietoja: <http://www.finnwatch.org>

Uutisia maailmalta:

Elektroniikkaromua Afrikkaan:

Yhdysvallat ja Eurooppa luomassa digitaalisen dumpkauksen järjestelmää

Lokakuussa julkaistiin myrkykauppavahti Basel Action Networkin (BAN) tutkimus. Siinä paljastettiin, että käytettyjä tietokoneita, televisioita, matkapuhelimia ja muita elektronisia laitteita viedään laajasti Yhdysvalloista ja Euroopasta Nigerian Lagosiin. Elektroniikkaromun viennin perusteena esitetään uudelleenkäyttö ja korjaus. Todellisuudessa laitteet pölyttyvät varastoissa tai ne poltetaan asutuksen läheisyydessä, jolloin niistä aiheutuu vakavia terveysriskejä ja ympäristön saastumista, sillä ne sisältävät myrkyllisiä aineita. Vaikka Lagosissa on toimiva käytettyjen elektronisten laitteiden kierrätys- ja korjausjärjestelmä, paikalliset valittavat, että Euroopasta ja Yhdysvalloista laivatut laitteet ovat suurelta osin roskaa, eikä niitä kannata korjata. Niinpä tämä e-jäte päätyy poltettavaksi, mitä ympäristöaktivistit kutsuvat "taas yhdeksi uudeksi cyberajan painajaiseksi kehitysmaissa".

Tutkimus "The Digital Dump: Exporting High-Tech Re-use and Abuse to Africa" on ladattavissa BANin nettisivuilta <http://www.ban.org>

MetsäBotnian Uruguay sellutehtaan rahoitus tutkintaan

Maailmanpankin yksityissektorin rahoittajat IFC ja MIGA joutuvat selvittämään, noudattivatko ne omia toimintaohjeitaan, kun ne myönsivät rahoituksen ja takuun suomalaisen MetsäBotnian Uruguayn sellutehtaalle. Hankkeesta oli IFC:n vastuullisuusmekanismille CAO:lle (Compliance Audit Ombudsman) valittanut argentiinalainen ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestö CEDHA. MetsäBotnian sellutehdas rakennetaan Uruguayn ja Argentiinan rajajoen varrelle. Alueelle on tulossa myös toinen, espanjalaisen ENCE:n sellutehdas, josta on myös valitettu. Lisätietoja <http://www.cedha.org.ar/en/>

Afrikan kultakaivokset tulevat kalliiksi - näinkö myös Suomessa?

Afrikkalainen tutkimuslaitos African Labour Research Network on selvittänyt SASKin toimeksiannosta eteläafrikkalaisten kaivosyhtiöiden toimintaa ja kaivosten työoloja kuudessa Afrikan maassa. Eteläafrikkalainen Gold Fields -yhtiö on tulossa myös Suomeen aloittamaan kaivostoimintaa pohjoisessa. Tutkimuksesta selvisi, että yhtiöt kohtelevat työntekijöitä eri tavalla eri Afrikan maissa. Esimerkiksi Gold Fields kohtelee työntekijöitään melko hyvin Ghanassa, mutta huonommin Etelä-Afrikassa, kertoivat SASKin vieraaksi marraskuun alussa tulleet tutkija Anthony Baat ALRN:sta ja ammattiliiton edustaja Zimisele Ponti Etelä-Afrikasta. Anthony Baat kuitenkin huomautti, että kaikki yhtiöt kohtelevat ympäröiviä yhteisöjä ja ympäristöä huonosti, joten kaivoksista koituvat kustannukset ylittävät reippaasti niistä saatavat tuotot myös Ghanassa.

Koko selvitys ja lisätiedot: <http://www.sask.fi/uutiset/miningafrika/miningafricainfo.htm>

Kaivostoiminnasta Afrikassa myös: www.minesandcommunitites.org,
Ghanan osalta www.wacam.org, www.oxfam.org/en/programs/development/wafrica/ghana,
www.swedwatch.org/arkiv/arkiv_2003/wacam_utmanar_atlas_copco_och_sandvik

Aasia johtaa ay-oikeuksien loukkauslistaa Vapaiden ammattiyhdistysten kansainvälisen liiton VAKLI:n vuosiraportti on julkaistu

VAKLI:n vuosiraportin mukaan kuolemaan johtaneet ay-aktiivien oikeuksien loukkaukset ovat lisääntyneet. Kolumbia on tässä suhteessa synkin, 99 murhattua ay-aktiivista. Seuraavina synkällä listalla ovat Burma, Kiina, Iran, Nigeria, Turkki ja Zimbabwe. Ay-aktiivien heikko ihmisoikeustilanne korreloi maan yleisen ihmisoikeustilanteen heikkouden kanssa. Aasia johtaa tilastoja pidätyksissä ja kidutuksessa, 1 600 pidätettyä ja 400 kidutettua. Eriyksen altaalla ovat kehitysmaissa vapaatuotantoalueella ilman oikeuksia työskentelevät ihmiset, jotka ovat yrittäneet järjestäytyä ja vaatia oikeuksiaan.

VAKLI:n englanninkielinen raportti löytyy osoitteesta: www.icftu.org/survey2005.asp

Oikeistolaisista think tankeista on tullut osa eurooppalaista politiikkaa

Eurooppalaisessa politiikassa tapahtunut käänne kohti oikeistolaisempaa politiikkaa on tuonut lisää itseluottamusta oikeistolaisille radikaalia laissez-faire -kapitalismia ajaville think tankeille. Corporate Europe Observatoryn raportin mukaan nämä aiemmin eurooppalaisessa politiikassa marginaaliset oikeistoryhmät ovat kasvattaneet verkostojaan ja vaikutusvaltaansa hyvin rahoitettuna ja transatlanttisin yhteyksin varustautuneina. Oikeistolaisten think tankien vaikutusvallan kasvu on herättänyt myös huolestuneita kannanottoja; äärioikeistolainen taloudellinen ortodoksisuus yhdistettynä yritysmaailmasta tulevaan voimakkaaseen taloudelliseen tukeen muovaa think tankeista yritysten poliittisten päämäärien toteuttajia. Näin yritykset voivat samanaikaisesti sekä vedota yritys vastuuseensa että ilman valvontaa rahoittaa valtion säätelyn minimoimiseen pyrkiviä think tankeja.

Lue Corporate Europe Observatoryn raportti kokonaisuudessaan:
<http://www.corporateeurope.org/stockholmnetwork.html>

Kehityskasvatusta on lisättävä

Euroopan neuvoston North-South Centren kehityskasvatuksen vertaisarvioinnin tulokset on tulkittu Suomen kannalta positiivisiksi, Kehityspoliittisen toimikunnan varapuheenjohtaja Katja Syvärinen kirjoittaa Kehitysuutisten numerossa 6/05. Samalla ei ole kuitenkaan syytä unohtaa raportissa esitettyjä parannusehdotuksia. Vertaisarvioissa nostetaan esiin mm. kehityskasvatuksen määrärahojen pienuus ja suosituksena esitetään kehityskasvatuksen ja tiedotuksen määrärahojen nostaminen 1 prosenttiin ODA-määrärahoista jo vuonna 2007. Samoin ehdotetaan laajan kansallisen kehityskasvatusstrategian luomista, mikä työ onkin jo saatettu alulle. Kuten Syvärinen juttunsa lopuksi toteaa, Suomella ei hävettävää kehityskasvatuksen laadussa. "Hyvää kannattaa tarjota vain lisää ja entistä useammalle", hän päättää.

Lue lisää Kehitysuutiset, nro 6/05, sivu 3, tai sähköisesti pdf-muodossa osoitteessa
<http://global.finland.fi>

ILO kehottaa kieltämään lapsityövoiman pienkaivoksissa ja –louhoksissa

Osana Maailman lapsityövoiman vastaista päivää, ILO vetosi työntekijöihin, työnantajiin ja hallituksiin lapsityövoiman kieltämiseksi pienkaivoksissa ja –louhoksissa 5-10 seuraavan vuoden aikana. Ainakin 14 maan edustajien odotetaan allekirjoittavan sopimuksen, joka sitouttaa heidät poistamaan lapsityövoiman käytön yhdeltä maailman vaarallisimmista sektoreista. Maiden joukossa ovat muun muassa Brasilia, Burkina Faso, Ecuador, Filippiinit, Ghana, Kolumbia, Mali, Mongolia, Nicaragua, Norsunluurannikko, Pakistan, Senegal, Tansania ja Togo.

Lue lisää: <http://www.ilo.org/public/english/bureau/inf/pr/2005/29.htm>

Kambodzhan räätälöity tulevaisuus kohti vaurastumista

Viime vuosina Kambodzhan tekstiilitehdastyöläisten työolot ovat parantuneet huomattavasti. ILO:n monitorointimenetelmän avulla työnantajat ja työntekijät ovat onnistuneet luomaan sekä turvallisemman työympäristön että paremmat työolosuhteet tehtaisiin. Tuottavuuden nostamisen lisäksi ILO:n projekti on lisännyt tehtaiden uskottavuutta kansainvälisten ostajien silmissä.

Lue lisää: <http://www.ilo.org/public/english/bureau/inf/magazine/53/cambodia.htm>

Europarlamentin päätöslauselma kehitysmaiden lapsityövoimasta tuli tarpeeseen

Lapsityövoiman poistamista ajava "Stop Child Labour" -kampanjan mielestä Euroopan parlamentin heinäkuinen raportti kehitysmaiden lapsityövoimasta tuli tarpeeseen.

Parlamentin päätöslauselma vetoaa Euroopan komissioon lapsityövoiman poistamiseksi sisältäen strategioita, joiden avulla työtä tekevät lapset saatetaan virallisen koulutuksen pariin kaikissa EU:n rahoittamissa koulutusohjelmissä. Lisäksi Euroopan parlamentti pyytää komissiolta kehoitusta, että UNESCO, Maailmanpankki, Kansainvälinen valuuttarahasto ja Unicef toimivat samoin. Parlamentti suositteli myös oikeustoimien nostamista lapsityövoimaa käyttäviä tai muita perustyoikeuksia rikkovia, EU:n alueella päämajaansa pitäviä maahantuojayrityksiä vastaan. Päätöslauselma sisältää Pohjoisen ja Etelän kansalaisjärjestöistä muodostuneen "Stop Child Labour" -koalition parlamentille viime helmikuussa esittämiä ehdotuksia.

Lue lisää:
<http://www.schoolisthebestplacetowork.org/publish/index.php/article/archive/59>

